

De ansattes rolle for skigledningen hos barn

Hva kan de voksne i natur- og friluftsbarnehager gjøre for å skape skiglede hos de yngste barna i barnehagen?

Tora Eid Løvås
[kandidatnummer: 6]

Bacheloroppgave
[BNBAC3900]

Trondheim, april 2023

Bacheloroppgaven er et selvstendig studentarbeid gjennomført ved Dronning Mauds Minne Høgskole for Barnehagelærerutdanning og er godkjent som en del av barnehagelærerutdanningen. Under utarbeidelse av oppgaven har studenten fått veiledning ved DMMH.

DronningMaudsMinne
HØGSKOLE FOR BARNEHAGELÆRERUTDANNING

Innholdsfortegnelse

1. INNLEDNING	3
1.1. BAKGRUNN FOR OPPGAVEN	3
1.2. OPPGAVENS PROBLEMSTILLING OG AVGRENSNING	3
1.3. OPPGAVENS OPPBYGNING	4
2. TEORI	4
2.1. BEVEGELSESGLEDE	4
2.1.1. <i>Motivasjon</i>	5
2.1.2. <i>Mestring</i>	6
2.1.3. <i>Flytsonen</i>	7
2.2. FYSISK MILJØ	7
2.3. PSYKOSOSIALT MILJØ	8
2.3.1. <i>Den voksne som rollemodell</i>	9
2.3.2. <i>Mestringsorientert læringsmiljø</i>	9
2.4. UTSTYR	10
3. METODE	11
3.1. VALG AV METODE	11
3.2. PLANLEGGING AV DATAINNSAMLING	12
3.3. TILGANG TIL FELTEN OG UTVALG AV INFORMANTER	13
3.4. BESKRIVELSE AV GJENNOMFØRING	13
3.5. ANALYSEARBEID	14
3.6. METODEKRITIKK	14
3.7. ETISKE VURDERINGER	15
4. PRESENTASJON AV FUNN OG DRØFTING	15
4.1. BEVEGELSESGLEDE	16
4.1.1. <i>Når får barna bli med på ski?</i>	16
4.1.2. <i>Mestring</i>	17
4.1.3. <i>Flytsonen</i>	17
4.2. DEN VOKSNES TILSTEDEVÆRELSE	18
4.2.1. <i>Den voksne som rollemodell</i>	18
4.2.2. <i>Forberedelser til storbarn</i>	19
4.3. VALG AV MILJØ	21
4.4. UTSTYRETS BETYDNING	23
4.4.1. <i>Utstyrets tilgjengelighet</i>	24
5. OPPSUMMERING OG KONKLUSJON	24

REFERANSER	26
VEDLEGG	28
VEDLEGG 1	28

1. Innledning

1.1. Bakgrunn for oppgaven

En fysisk aktiv livsstil, gode vaner og handlingsmønstre tar form allerede fra tidlig alder, og gode vaner som tilegnes i barnehagealder, kan vare livet ut (Bjørger, 2018, s. 250). Denne sammenhengen er noe jeg personlig synes er veldig interessant, og jeg tenker derfor at dette i stor grad vil være vår jobb som barnehagelærere å være bevisst. Rammeplan for barnehagen slår fast at barnehagen skal gjennom arbeid med kropp, bevegelse, mat og helse legge til rette for at barna opplever trivsel, glede og mestring ved allsidige bevegelseserfaringer, inne og ute, året rundt (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 31). Ved å skape trivsel og glede rundt bevegelse og aktivitet, vil man kunne bidra til å danne grunnlag for å sette i gang arbeidet med å skape gode vaner for barna. Ski kan brukes i arbeid med å skape flere arenaer hvor barna kan få bevegelseserfaringer. Som tidligere aktiv skiløper har jeg selv erfart gleden over å mestre å gå på ski. Med bakgrunn i dette skal jeg besvare valgte problemstilling.

1.2. Oppgavens problemstilling og avgrensning

Formålet med denne oppgaven er å undersøke hvordan de ansatte i barnehagen kan legge til rette for å skape gode opplevelser for barna når de har ski på beina. Hvilke faktorer må det tas hensyn til og hva må man tenke over når man legger til rette for at barna skal få oppleve skiglede. På bakgrunn av dette har jeg kommet fram til problemstillingen:

Hva kan de voksne i natur- og friluftsbarnehager gjøre for å skape skiglede hos de yngste barna i barnehagen?

For å avgrense oppgaven har jeg valgt å skrive om den voksne i barnehagen, og deres rolle som tilrettelegger blir ovenfor barna. Jeg har valgt å ta utgangspunkt i natur- og friluftsbarnehager fordi disse barnehagene har et litt større fokus på bruk av ski i hverdagen, enn det andre barnehager kanskje har. Videre har jeg avgrenset oppgaven til å omhandle de yngste barna. I denne sammenhengen vil de jeg refererer til når jeg skriver de yngste barna, være 2-3 åringene. Dette har jeg valgt å gjøre for å kunne finne ut av hvordan barnehagen introduserer ski til de yngste barna, og hvordan man kan skape skiglede allerede fra første møte med ski.

1.3. Oppgavens oppbygning

Denne oppgaven er delt i 5 deler. I den første delen presenterer jeg oppgavens bakgrunn, problemstilling og nå struktur. I andre del av oppgaven vil jeg gjøre rede for relevant teori for oppgaven. Denne delen vil inneholde teori som bygger opp under funnene mine i analysen. I den tredje delen av oppgaven kommer det en del om metode. Der gjør jeg rede for hvilken metode jeg har brukt for å samle inn de datamaterialene jeg skal bruke i analysen. Da vil jeg også gå dypere inn i hvordan jeg har gjennomført datainnsamlingene mine. Den fjerde delen i oppgaven min vil være en analyse av datamaterialene mine. Da analyserer jeg svarene til informantene mine opp mot den teorien jeg har presentert i del to av oppgaven, og drøfter sammenhengene mellom funn og teori. Avslutningsvis, i siste del av oppgaven, presenterer jeg oppsummering og konklusjon.

2. Teori

I denne delen av oppgaven skal jeg presentere relevant teori for å belyse problemstillingen. Problemstillingen som skal besvares er: Hva kan de voksne i natur- og friluftsbarnehager gjøre for å skape skiglede hos de yngste barna i barnehagen? For å besvare denne vil jeg gå nærmere inn på begreper som bevegelsesglede, motivasjon, mestring og flytsonen. Videre vil jeg gjøre rede for det fysiske og psykososiale miljøets påvirkning, før jeg til slutt gjør rede for utstyrets betydning for å skape skiglede.

Lysklett forklarer at fellesnevneren for alle naturbarnehager er at alle legger stor vekt på naturen i barnehagehverdagen sin (Lysklett, 2013, s. 57). Det samme vil gjelde for friluftsbarnehagene, at de legger stor vekt på friluftslivet i barnehagehverdagen. Det er derfor jeg har valgt å holde meg til denne typen barnehager i denne oppgaven. Fordi disse barnehagene har et litt større fokus på bruk av ski i hverdagen, enn det andre barnehager kanskje har.

2.1. Bevegelsesglede

Søbstad (2018) refererer til Izard når han skal beskrive begrepet glede. Izard hevder at vi er født med evnen til å glede oss. Gleden kan ikke læres eller planlegges, den dukker opp spontant (2018, s. 243). Det vil altså si at glede er en følelse vi har, men når den dukker opp vil være avhengig av hvilke aktiviteter vi holder på med. Når det kommer til glede rundt aktiviteter og å bevege seg definerer Bjørgen (2018) bevegelsesglede som en individuell, pragmatisk og helhetlig tilstand av trivsel, involvering og fysisk aktivitet. Ved bruk av denne

definisjonen er opplevelsen av bevegelsesglede individuell fordi den oppleves kroppslig og påvirkes av den individuelle kunnskaper og ferdigheter, i møte med de utfordringene individet møter i en oppgave i et miljø (2018, s. 251). Det vil altså si at bevegelsesglede vil handle om i hvilken grad vi opplever trivsel og glede ved fysisk aktivitet eller bevegelse. Denne definisjonen vil gjelde for all aktivitet man kan holde på med, også på ski. Bjørgen og Lysklett (2022) forklarer at skiglede handler om opplevelser og erfaringer gjennom aktiviteter på ski som fremmer indre motivasjon, altså at selve skiopplevelsen har en verdi i seg selv (2022, s. 84). Det er altså dette bevegelsesglede og skiglede handler om, å klare å skape en glede rundt aktiviteten slik at man til slutt klarer å se verdien av opplevelsen. For å klare å legge til rette for situasjoner med bevegelsesglede for 2-3 åringene, er det en rekke faktorer man må tenke over. Det er disse faktorene jeg skal gjøre rede for i denne delen av oppgaven. I første omgang skal jeg gjøre rede for begrepene motivasjon, mestring og flyt.

2.1.1. Motivasjon

Som tidligere nevnt handler skiglede om å skape opplevelser gjennom skiaktiviteter som fremmer indre motivasjon hos barna, altså at selve skiopplevelsen får en verdi hos barna (Bjørgen & Lysklett, 2022, s. 84). Bjørgen og Lysklett (2022) forklarer at det er mange faktorer som kan påvirke barnets motivasjon for å gå på ski. Det kan handle om hvilken aktivitet det tilrettelegges for, hvilken type oppgave som skal løses, og hvilke forutsetninger og egenskaper barnet har (2022, s. 76). Hvordan barna motiveres for å gjennomføre skiaktiviteten vil være forskjellig fra barn til barn og må tilrettelegges ut fra hvilken barnegruppe du har med på aktiviteten. Motivasjon kan deles inn i to; ytre motivasjon og indre motivasjon. Motiveres du til å gjennomføre handlingen gjennom en ytre motivasjon er det fordi det finnes en ytre faktor for at du ønsker å gjennomføre. Dette kan være en premie, eller kanskje en kopp kakao når du kommer fram. Indre motivasjon vil derimot handle om at du motiveres til å gjennomføre handlingen av din egen lyst og vilje, fordi du liker å gjennomføre aktiviteten (Bjørgen & Lysklett, 2022, s. 77). Det er denne indre motivasjonen vi vil være på jakt etter når vi skal arbeide med å oppnå skiglede hos barna. Koppen med kakao vil kanskje være med på å motivere noen av barna til å gjennomføre aktiviteten, men for at barna skal ha et ønske om å gjenta aktiviteten om og om igjen vil gleden underveis i gjennomføringen være viktig å oppnå.

Bjørgen og Lysklett (2022) refererer til Deci og Ryan's motivasjonsteori når de skal forklare barns motivasjon på ski. Denne teorien forklarer tre egenskaper som vil være med å påvirke barnas motivasjon: selvbestemmelse, kompetanse og tilhørighet (2022, s. 77).

Selvbestemmelse handler om at barna skal ha frihet til å velge selv, aktivitetene må skje på barnas premisser (2022, s. 78). Det vil altså si at barna må ha et ønske om å være med og ha lyst til å gjennomføre aktiviteten for at man skal klare å skape noe motivasjon hos barna. Kompetanse handler om at man tilrettelegger aktiviteten ut fra barnas kompetanse (2022, s. 78). Det vil si at man må se an ferdighetene i barnegruppa og tilrettelegge aktivitetene deretter. Det kan bety at man må ha litt forskjellige aktiviteter med ulike vanskelighetsgrader, fordi for vanskelige eller for lette aktiviteter vil sette en stopper for motivasjonsfølelsen for barna. Vedul-Kjelsås (2016) bruker begrepet kompetansemotivasjon om tilrettelegging av motivasjon gjennom barnas kompetansenivå. I teorien om kompetansemotivasjon hevdes det at barn vil tiltrekkes av aktiviteter hvor de opplever kompetanse, og unngår aktiviteter der de ikke føler seg dyktig. Det betyr altså at barn som føler på mestring i en ferdighet eller aktivitet, vil holde ut litt lengre og fortsette å øve på ferdigheten til de begynner å mestre den (2016, s. 99). Den siste egenskapen i Deci og Ryan's motivasjonsteori er tilhørighet, som handler om at barna skal få oppleve et fellesskap og sosiale relasjoner med de andre barna og de voksne og på denne måten får oppleve gleden sammen med andre (Bjørgeren & Lysklett, 2022, s. 78). Denne egenskapen kommer jeg nærmere inn på senere i den delen av oppgaven der jeg gjør rede for det psykososiale miljøets betydning for bevegelsesglede.

2.1.2. Mestring

Arnesen et al. (2014) refererer til Vedeler når de forklarer begrepet mestring. Mestring handler om hvordan barna håndterer de utfordringene de møter på. At barnet tør å prøve, vil si at det mestrer, uavhengig av resultatet de oppnår (2014, s. 37). Det vil altså si at det er barnets evne til å prøve og feile mot å lære seg en ferdighet som vil være barnets opplevelse av mestring. Det betyr at om et barn faller vil det ikke si at barnet ikke mestrer å gå på ski, men det at barnet reiser seg opp igjen og prøver igjen og igjen mot å beherske oppgaven. Bjørgeren og Lysklett (2022) forklarer at det ligger mye skiglede i å oppleve mestring, og miljøet kan både hemme og fremme følelsen av mestring. I Deci og Ryan's motivasjonsteori, som jeg gjorde rede for i 2.1.1, kommer viktigheten av å legge til rette med utgangspunkt i barnas kompetanse. Dette vil også være relevant opp mot å skape mestring i barnegruppa. Ved å tilrettelegge for ulike kompetansenivå når man har med barnegruppa vil det gi større mulighet for barna å oppleve mestring. Jeg tenker at mestring og motivasjon er to begreper som går veldig hånd i hånd. Ved at et barn gang på gang kjører ned en bakke barnet ikke har ferdigheter til å beherske, vil barnet kunne miste motivasjonen til å orke å fortsette å øve. Om

barnet derimot har muligheten til å kjøre i en bakke det har ferdigheter til å beherske vil det kunne opparbeide seg ny motivasjon til å på nytt prøve seg i den utfordrende bakken.

2.1.3. Flytsonen

Når barn opplever en blanding av glede, motivasjon og mestring, og vi kan se at de er dypt involvert i aktiviteten, kan det forklares med begrepet flyt, eller flytsonen som det gjerne kalles (Bjørgeren & Lysklett, 2022, s. 81). Størksen (2019) forklarer begrepet ved at det er en tilstand der vi mennesker driver med en aktivitet vi liker, der utfordringene blir akkurat store nok til at vi kan utvikle oss, men der de likevel ikke blir for store (2019, s. 92). Altså at barna holder på med skiaktivitet som de behersker, uten å møte alt for store utfordringer. Å være i en flyttilstand blir gjerne knyttet til indre motivasjon og mestring, fordi barna som er i flytsonen ser på aktiviteten som en belønning i seg selv (Bjørgeren & Lysklett, 2022, s. 81). For at flest mulig barn skal klare å oppnå denne tilstanden av flyt, må aktivitetene tilrettelegges på en måte som gjør at de har ferdighetene til å mestre oppgavene. Å være i flytsonen vil i stor grad kunne føles motiverende for barna, fordi de holder på med aktiviteten på et nivå som gjør at de ikke møter for mye motstand eller kjeder seg.

2.2. Fysisk miljø

Bjørgeren (2018) beskriver at barnehagens inne- og utemiljø har stor betydning for barnas muligheter og lyst til bevegelse og drive med ulike andre aktiviteter. Ser man det i et økologisk perspektiv vil man se innvirkningen av det fysiske miljøet for menneskelig trivsel, involvering og bevegelsesadferd (2018, s. 253). Skal man videre se på hvordan man kan bruke det fysiske miljøet for å påvirke skigleden, vil Gibsons teori om affordances være aktuell. Fjørtoft (2019) refererer til Gibson når hun beskriver teorien som en økologisk tilnærming til å tolke omgivelsene og å ta dem i funksjonell bruk (2019, s. 190). Det betyr altså hvilke muligheter omgivelsene spesielt tilbyr individet, der disse mulighetene er i samsvar med individets egne forutsetninger, som kroppslige egenskaper, motoriske ferdigheter, erfaring og motivasjon (Fjørtoft, 2016, s. 185). For den voksne i barnehagen vil det bety at man tilrettelegger omgivelsene på en måte som gjør at barna klarer å oppfatte de tilbudene omgivelsene gir. Læringsprosessene vil foregå i et samspill med omgivelsene og det er derfor viktig at omgivelsene bevisst benyttes for å stimulere barnas læring (Fjørtoft, 2016, s. 189). Det vil altså bety at hvordan man tilrettelegger omgivelsene vil avgjøre hvordan barna forholder seg til dem, og som jeg skrev om under motivasjon og mestring vil tilretteleggingen avgjøre i hvor stor grad barna opplever skiglede og mestring og motivasjon.

Fjørtoft (2016) forklarer at en utendørs læringsarena kan bestå av ulike landskapstyper, som topografi og vegetasjon (2016, s. 189). Topografi er en beskrivelse av et sted, og hvordan terrenget ser ut (Store Norske Leksikon, 2022). Topografien til området man holder skiaktivitetene vil være avgjørende for hvordan og i hvor stor grad man klarer å bevare skigleden. Om aktiviteten foregår på en flat slette, i en bratt bakke eller i en skileik vil avgjøre om barna har de ferdighetene som trengs for å mestre bevegelsesoppgaven. Bjørgen og Lysklett (2022) forklarer at utemiljøets landskap og terreng skaper ulike muligheter. Om man utnytter disse mulighetene på en god måte, vil utemiljøets landskap og terreng være med på å utfordre og utvikle barnas egenskaper på ski (2022, s. 67). For 2-3-åringene, som det tilrettelegges for i denne oppgaven, kan et landskap med få utfordringer være en god start. Det vil si en åpen, flat slette, der barna kan holde på som de vil.

2.3. Psykososialt miljø

En annen faktor som er med å påvirke barnas opplevelse av glede og mestring vil være det psykososiale miljøet. Psykososialt miljø handler om hvordan vi har det rundt hverandre, og hvordan vi har det med oss selv (Bjørgen & Lysklett, 2022, s. 74). Trivsel og trygghet er to begreper som vil være sentrale for å beskrive hvordan barna har det. Bjørgen og Lysklett (2022) refererer til Leavers som hevder at trivsel og involvering er to viktige kvaliteter for barns utvikling og læring. Barnas trivsel og involvering på ski vil derfor ha stor betydning for barnets mestring, motivasjon og utvikling. Begrepet trivsel kan vi forklare med at det handler om hvordan vi har det og om vi er i fysisk, psykisk og sosial balanse (2022, s. 75). Det vil altså si at hvordan vi har det med oss selv, og hvordan vi har det i den sosiale gruppa vi er i, vil ha mye å si for hvordan vi er mottakelig for å lære nye ferdigheter. Bjørgen og Lysklett (2022) forklarer at det er viktig for barna å ha noen de kan dele opplevelsen med, og at det er viktig at alle barna får oppleve dette (2022, s. 75). Her vil det være viktig at barna både har barn og voksne som de kan få dele opplevelsen sammen med, men i denne oppgaven kommer jeg til å ha størst fokus på den voksnes betydning og tilstedeværelse når de er på ski.

For mange barn trenger nødvendigvis ikke den voksnes tilstedeværelse å ha noen betydning for opplevelsen, men samtidig er det mange barn som trenger at de har en voksen til stede og støtter det i situasjonen. Bruner presenterte uttrykket *stillasbygging*, som en beskrivelse av en støttende voksen i samspill med barn i utvikling og læringsprosesser (Lyngseth, 2019, s. 304). Askland og Sataøen (2019) forklarer begrepet som den støtten barnet får av en mer kompetent, slik at barnet klarer å gjennomføre en oppgave barnet i utgangspunktet ikke hadde klart alene (2019, s. 203). Den mer kompetente, som barnet får støtte fra, kan både være en

voksen og et barn som har kommet lengre i lærings og utviklingsprosessen. Det vil altså si at den voksne er til stede for å støtte barnet gjennom aktiviteten eller oppgaven, men ikke direkte hjelper barnet til å klare å gjennomføre oppgaven. Den støtten barnet kan få av andre barn kan være vel så viktig som støtten fra de voksne, men med tanke på retningen denne oppgaven skal ha er det den voksnes støtte og tilstedeværelse jeg kommer til å fokusere videre på.

2.3.1. Den voksne som rollemodell

En annen faktor for den voksnes tilstedeværelse i aktiviteten, er i den grad den voksne blir sett på som rollemodell og forbilde. Bare det at den voksne har på seg skiene og er med og går på ski sammen med barna kan gjøre at de blir forbilder for barna. Bjørgen og Lysklett (2022) forklarer at det at en voksen er med som et øvingsbilde, som kan bli brukt av barna til å herme etter vil være med å fremme utvikling for barna (2022, s. 87). Når de har et øvingsbilde å se etter vil det hjelpe barna til å arbeide mot å få en forståelse av hvordan aktiviteten eller oppgaven skal gjennomføres. Dette kan være et eksempel på hvordan den voksne fungerer som et stillas for barnet. Det at den voksne viser barnet hvordan det skal reise seg opp etter det har falt, og viser hvordan det skal stå ned bakken, kanskje til og med står sammen med det og holder det i hånda de første gangene.

2.3.2. Mestringsorientert læringsmiljø

Schibbye og Løvlie (2018) forklarer barnas behov for anerkjennelse, og at vi trenger anerkjennelse fra noen andre for å kunne utvikle oss som individer (2018, s. 49). Dette vil også være aktuelt i møte med barna på ski. Barnas behov for å bli sett og hørt vil være like stort når de er på ski, som det er ellers i hverdagen, så det å bli sett kan være med på å skape en motivasjon for å fortsette å øve seg på ski. At barna med jevne mellomrom får positive tilbakemeldinger kan være til stor påvirkning på barnas skiglede (Bjørgen & Lysklett, 2022, s. 86). Som voksne må vi gi barna den anerkjennelsen de fortjener ut fra den situasjonen de er i. Uavhengig av om de har lyktes eller ikke med de aktivitetene eller bevegelsesoppgavene de har holdt på med, fortjener de anerkjennelse for innsatsen deres. Det å bli sett, vil bidra til å skape mer motivasjon.

Bjørgen og Lysklett (2022) beskriver at en god voksen og et godt øvingsmiljø bør fremme at øving gjør mester og at det er gjennom øving og prøving og feiling at man vil finne fram til riktige bevegelsesmønstre. Et miljø der det er lov til å feile og dumme seg ut, vil gi et miljø som har tryggere barn, enn et miljø der feiling blir slått ned på (Bjørgen & Lysklett, 2022, s.

86). De voksne må altså vise barna at det viktigste er at de prøver, ikke at de får det til. Dette kan vises gjennom at den voksne gjør noe den ikke mestrer, så barna får se at de heller ikke mestrer alt. Bjørgen og Lysklett (2022) forklarer at det å la barna utfordre seg selv og prøve på ting de ikke er trygge på at de klarer å gjennomføre, vil skape utvikling (Bjørgen & Lysklett, 2022, s. 25). På denne måten vil barna oppdage nye og kanskje bedre måter å løse en bevegelse på enn det de gjorde før de utfordret seg. For den voksne vil den viktigste oppgaven være å legge til rette for aktiviteter der barna får oppleve flyt og ulike vanskelighetsgrader (Bjørgen & Lysklett, 2022, s. 25).

Denne måten å forholde seg til barna på kan sammenlignes med det Glaser (2019) kaller en myndig oppdragsstil. Da er foreldrene omsorgsfulle og gir barnet mye varme, samtidig som de stiller realistiske krav til barnet (2019, s. 19). Dette kan vi overføre til den voksne i barnehagen i denne sammenhengen. Altså at den voksne i barnehagen er omsorgsfull og anerkjennende ovenfor barnet, samtidig som at de utfordrer barna til å tørre å prøve seg litt fram.

2.4. Utstyr

Den siste faktoren jeg skal se nærmere på er utstyr og utstyrets betydning for barnas opplevelse av skiaktiviteten. Riktig skiutstyr vil ha stor betydning for hvordan opplevelsen på ski blir, og det vil påvirke skigleden (Bjørgen & Lysklett, 2022, s. 80). Lysklett og Bjørgen (2019) forklarer hvordan riktig skiutstyr kan være en sentral faktor for hvordan skituren oppleves og for gleden man får ved å gå på ski (2019, s. 377). Faktorer som bakglatte ski, feil lengde på skiene, staver, for store eller for små sko og kalde tær er alle faktorer som er med på å påvirke opplevelsen av å gå på ski. For lange ski kan være vanskelig for barna å kontrollere, derfor vil kortere ski være å anbefale for barn som har gått lite eller ingenting på ski tidligere. En smørefri type ski vil være enklere for et barn å bruke. Da er man trygg på godt feste hele tiden, samtidig som det slipper å være avhengig av at en voksen smører skien for det. Staver kan være et forstyrrende element hos barn som har lite erfaring med å gå på ski. Det kan derfor være en fordel å legge igjen stavene hjemme fram til barna behersker bevegelsesoppgaven i større grad. Skoene kan også være avgjørende for barnas opplevelse. De bør være så varme at de kan ha de på når de leker i snøen uten å fryse (Bjørgen & Lysklett, 2019, s. 378).

Faren ved at man trenger en bestemt type utstyr er utstyrspress. Barn vokser fort og skiutstyr må byttes ofte. Det kan også være en oppfatning om at det forventes å kjøpe kostbart utstyr.

Lysklett og Bjørgen (2022) beskriver viktigheten av å legge fokuset på aktiviteten som skal gjennomføres, og ikke hvilket utstyr man trenger (2022, s. 183). Det finnes mange muligheter for å skaffe seg utstyr som ikke er å kjøpe nytt, man kan låne eller kjøpe brukt. Det er også mange barnehager som har utstyr tilgjengelig til utlåns om det er noen som trenger det.

3. Metode

Larsen (2017) beskriver en metode ved at det dreier seg om hvordan vi innhenter, organiserer og tolker den informasjonen vi har innhentet (2017, s. 17). Det vil si hvordan vi går fram for å samle inn den dataen som trengs for å besvare problemstillingen. I denne delen av oppgaven skal jeg gjøre rede for hvordan jeg har gått fram for å velge metode og hvordan jeg har gjennomført innsamlingen av datamaterialene mine.

3.1. Valg av metode

Det finnes i hovedsak to typer metoder man kan bruke til innsamling av datamateriale i denne typen oppgave; kvalitativ metode og kvantitativ metode. Skillet mellom de to typene dreier seg om hvordan man registrerer data og vurderer den (Bergsland & Jæger, 2018, s. 66).

Bergsland og Jæger (2018) refererer til Thagaard når de forklarer at kvalitative metoder går mer i dybden, mens kvantitative metoder vektlegger utbredelse og antall (2018, s. 66). Da jeg skulle starte arbeidet med denne bacheloroppgaven, måtte jeg begynne med å bestemme hvilken type metode jeg ønsket å bruke. For denne oppgaven ønsket jeg å få innsikt i hva de voksne i barnehagen kan gjøre for å legge til rette for glede på ski i barnehagen. Derfor endte jeg opp med å velge en kvalitativ metode. En kvalitativ metode vil være mer hensiktsmessig å ta i bruk om temaet omhandler noe vi ønsker å gå mer i dybden på, og ønsker å forstå mer grundig enn bare på overflaten (Johannessen, Tufte, & Christoffersen, 2021, s. 22).

Johannessen et al. (2021) forklarer at de vanligste måtene å samle inn kvalitative data på er gjennom observasjon, intervju og gruppesamtaler (2021, s. 24). For å komme dypest inn på hvordan de faktisk arbeider med temaet var tanken min til å begynne med å gjennomføre observasjoner av barnehagelærerne og barnegruppa når de var ute på ski. Jeg ble rådet av veileder til å bruke intervju som innsamlingsmetode i stedet. Med bruk av et kvalitativt intervju ønsker forskeren å få innsikt i personers erfaringer, meninger og følelser (Larsen, 2017, s. 98). Jeg endte opp med å velge intervju, fordi det gjennom en observasjon vil være vanskelig å oppfatte informantenes tanker og formål. Ved å gjennomføre et kvalitativt intervju fikk jeg en samtale med informantene, om temaet og hvordan de tenker. På denne måten får man større innsikt i hvordan de tenker om gjennomføringen og de valgene som gjøres

underveis vil komme tydeligere fram, gjerne med en begrunnelse, som man ikke ville fått med en observasjon.

3.2. Planlegging av datainnsamling

I et intervju vil intervjupersonen beskrive sine erfaringer og sin selvoppfatning, og utdype om sine perspektiver på tema (Bergsland & Jæger, 2018, s. 70). Det vil altså si at arbeidet med å formulere spørsmål og en eventuell intervjuguide vil dreie seg om å klare å få mest mulig og riktigst mulig informasjon ut av informantene. Bergsland og Jæger (2018) beskriver en intervjuguide som en oversikt over de emnene som skal tas opp i løpet av intervjuet, samt hvilken rekkefølge de tas opp i (2018, s. 71). Etter råd fra veileder fant vi ut at jeg ikke skulle gjennomføre intervjuene med en tydelig intervjuguide, som et strukturert intervju, men at jeg heller skulle gjennomføre et ustrukturert intervju. Larsen (2017) beskriver et ustrukturert intervju med at intervjueren har med seg en liste med temaer som skal brukes som en veiledning under intervjuet. Da vet intervjueren hvilke temaer den ønsker å komme innom, men har ingen klar plan for hvilke spørsmål som skal stilles og i hvilken rekkefølge de kommer i (2017, s. 100). Denne ustrukturerte måten å gå inn i intervjuet på gjennomførte jeg i det første intervjuet mitt. På denne måten var jeg veldig åpen for de ulike svarene som kunne komme, og jeg hadde ikke satt noen forventninger på forhånd. Denne tilnærmingen til intervjuet er det Larsen (2017) beskriver som en induktiv tilnærming. Da er intervjueren åpen for ulike forklaringer og har ikke utelukket noe før intervjuet starter (2017, s. 24). Selv om jeg gjennomførte det første intervjuet med en ustrukturert intervjuguide hadde jeg likevel et ønske om at alle informantene skulle få samme spørsmål. Johannessen m. flere (2021) forklarer at ved at alle informantene får tilnærmet de samme spørsmålene vil det gjøre at enklere å systematisere og sammenligne svarene i analysedelen av oppgaven (2021, s. 109). Dette førte til at jeg valgte å gjennomføre et semistrukturert intervju med den neste informanten. Larsen (2017) forklarer et semistrukturert intervju med at intervjueren har med seg ferdig formulerte spørsmål, men er fleksibel med tanke på hvilken rekkefølge de stilles i og hvilke oppfølgingsspørsmål den velger å stille (2017, s. 99). På denne måten fikk jeg standardisert temaene på en måte som vil gjøre det bedre for meg å analysere og sammenfatte datamaterialet mitt.

Jeg valgte å ikke sende ut intervjuguide til informantene i forkant, men heller skrive litt mer utdypende om hva intervjuet skulle omhandle i informasjons- og samtykkeskjema, som ligger vedlagt i vedlegg 1. På denne måten hadde informantene innsikt i hva intervjuet skulle omhandle, men uten at de kunne stille forberedt med svar på spørsmålene som kom. Grunnen

til at jeg gjennomførte det på denne måten var at jeg ønsket at de skulle dele sine spontane tanker og erfaringer, så de ikke fikk mulighet til å tenke ut svar de kanskje tenkte at jeg helst ville høre.

3.3. Tilgang til felten og utvalg av informanter

Da jeg skulle velge ut informanter, tok jeg utgangspunkt i et strategisk utvalg av barnehager. En strategisk utvelgelse vil si at forskeren, meg i dette tilfellet, må finne ut hvilken målgruppe som må delta for at man klarer å samle nødvendig data (Johannessen, Tufte, & Christoffersen, 2021, s. 58). I dette tilfellet ble utvalget av barnehager bestemt fordi temaet for oppgaven omhandlet noe natur- og friluftsbarnhagene har et større fokus på enn andre barnehager har. Den ene barnehagen brukte jeg personlig rekruttering for å ta kontakt med. Johannessen et al. (2021) forklarer at personlig rekruttering betyr at man har funnet fram til informantene på egen hånd (2021, s. 71). Denne barnehagen tok jeg kontakt med siden jeg hadde vært der i praksis like før, og visste at det var en barnehage som kunne være aktuell å ta kontakt med. Dette var fordi de hadde snakket om at de så fram til å ta med barna på ski når snøen kom. Den andre barnehagen kom jeg i kontakt med gjennom snøballmetoden. Snøballmetoden er når man rekrutterer informanter ved at man blir tipset om aktuelle personer man kan forhøre seg med, av en person som har mye kunnskap om temaet som skal undersøkes (Johannessen, Tufte, & Christoffersen, 2021, s. 71). Denne barnehagen var det veilederen min som tipset meg om at jeg burde ta kontakt med.

Da jeg hadde valgt ut de barnehagen jeg skulle ta kontakt med måtte jeg også ta valget om hvem i barnehagen jeg ønsket å snakke med. I dette tilfellet ble det pedagogiske ledere på de respektive avdelingene. Jeg valgte pedagogiske ledere fordi det er de som styrer det pedagogiske arbeidet på avdelingen. Gjennom at det er de som har gjort planleggingen, har de også gjort seg opp noen tanker for hvorfor de gjør som de gjør og gjennomfører som de gjør. På denne måten kan den pedagogiske lederen snakke på vegne av hele avdelingen nå den snakker om og forklarer hvordan de arbeider med tema.

3.4. Beskrivelse av gjennomføring

Dalland (2020) forklarer at forholdene rundt intervjuet kan ha mye å si for kvaliteten på samtalen (2020, s. 87). I forkant av intervjuene planla jeg og informantene tidspunkt for gjennomføringen av intervjuet. Da lot jeg de være med å bestemme tidspunkt på dagen, for at det skulle være minst mulig forstyrrende for dem i barnehagedagen. Dalland (2020) beskriver

viktigheten av å sitte uforstyrret under intervjuet (2020, s. 87). Vi gjennomførte intervjuene på barnehagens møterom, uten andre forstyrrelser.

Til å begynne med startet jeg begge intervjuene med å spørre om hvordan deres forhold til ski var, både nå og i barndommen. Ved å starte samtalen med spørsmål du vet at informanten klarer å svare på kan de skape en mykere og mer naturlig start på intervjuet (Dalland, 2020, s. 88). Videre i intervjuet ønsket jeg å være deltakende i samtalen og stille oppfølgingsspørsmål underveis. Akkurat dette syntes jeg ble litt utfordrende. Denne typen intervjusituasjon var veldig ny for meg, og jeg følte meg ikke helt trygg i rollen som intervjuer. Dette gjorde at jeg ikke følte jeg klarte å være så deltakende som jeg ønsket i intervjuet, men samtidig forklarte de seg godt og det var ikke slik at jeg satt igjen med ubesvarte spørsmål etter intervjuet var ferdig. Under begge intervjusituasjonene hadde jeg med meg en medstudent som tok notater fra samtalen. Akkurat dette kommer jeg til å skrive mer om videre i denne delen av oppgaven.

3.5. Analysearbeid

Etter gjennomføringene av intervjuene, satt jeg meg ned med notatene fra samtalen. Første gangen jeg leste gjennom dem var med en gang jeg kom hjem fra intervjuet. Ved å gjøre dette fikk jeg satt sammen mine egne notater med medstudenten min sine notater, til et felles notat, mens intervjuet fortsatt var ferskt i minnet. Videre i arbeidet med analysen av data tok jeg i bruk en temaanalyse. Thagaard (2018) forklarer en temaanalyse med at vi retter oppmerksomheten mot de temaene som er relevante for prosjektet. På denne måten får vi gått mer i dybden på disse temaene og besvarelsene til informantene rundt tema (2018, s. 171). På denne måten kom jeg fram til de temaene som ville være relevant å ta med videre inn i drøfting og teoridel. For å komme fram til de ulike temaene fargekodet jeg notatene mine og ga alt som omhandlet det samme tema, den samme fargen. På denne måten fikk jeg også skilt ut alt som ikke var relevant å ha med i oppgaven.

3.6. Metodekritikk

Bergsland og Jæger (2018) forklarer at ingen innsamlingsmetoder er feilfrie, og at det er viktig å være kritisk og reflektert rundt sitt eget valg av metode og innsamlingsstrategier (2018, s. 80). For å evaluere hvordan min egen metode, vil begreper som reliabilitet og validitet være sentrale å gå nærmere inn på. Thagaard (2018) beskriver reliabilitet som en vurdering av om forskningen er utført på en pålitelig og tillitsvekkende måte (2018, s. 187). For å gjøre innsamlingen av datamaterialet mer pålitelig og transparent kunne jeg utarbeidet

en intervjuguide. Med en intervjuguide kunne hvem som helst gjennomført intervjuene og kommet fram til de samme svarene som meg.

For å gjøre intervjuene mer troverdige hadde jeg med meg en medstudent som bisto med å ta notater fra intervjuene. Ved å ha med noen til å skrive ned det som blir sagt får funnene mer troverdighet. Ved å gjøre det slik slapp jeg å skrive ned innholdet i intervjuet i ettertid, og på denne måten gikk funnene gjennom en mindre runde med muligheter for å bli tolket. Ved færre ledd med tolkning vil validiteten av oppgaven styrkes. Thagaard (2018) forklarer at validitet handler om gyldigheten av de tolkningene man kommer fram til (2018, s. 189). Ved å få en medstudent til å ta notater underveis i intervjuet fikk jeg tydelige sitater av det informantene fortalte, og tolking av intervjuene ble kun gjennomført i analysen.

3.7. Etiske vurderinger

Jeg har gjennom hele arbeidet med bacheloroppgaven forholdt meg til de etiske retningslinjene som ligger til grunn for oppgaven, som å holde informantene anonyme. I første omgang informerte jeg informantene om hva det ville innebære å delta i studien. Dette gjorde jeg gjennom informasjons- og samtykkeskjema, som ligger vedlagt i vedlegg 1. Bergsland og Jæger (2018) forklarer informert samtykke som at informantene informeres om undersøkelsens mål og innhold, at det er frivillig å delta og at de kan trekke seg når som helst i prosjektet (2018, s. 83).

Videre er all informasjon om informantene og innhold i intervjuet som kan kobles opp mot barnehagen anonymisert. Dette handler om konfidensialitet. Konfidensialitet går ut på at man ikke offentliggjør personlige data som kan avsløre identiteten til informantene (Bergsland & Jæger, 2018, s. 85). I denne oppgaven refererer jeg til informantene som Informant 1 og Informant 2. På denne måten kan man koble alle utsagnene til samme informant til hverandre, men det er ingen informasjon som kan identifisere hverken de, barna eller barnehagen.

4. Presentasjon av funn og drøfting

I denne delen av oppgaven skal jeg gjennom å drøfte funnene fra intervjuene besvare oppgavens problemstilling. *Hva kan de voksne i natur- og friluftsbarnehager gjøre for å skape skiglede hos de yngste barna i barnehagen?* For å gjøre dette skal jeg presentere funnene jeg har gjort fra intervjuene mine, og drøfte dem sett i lys av relevant teori. Temaene jeg kommer til å gå inn på er bevegelsesglede, den voksnes tilstedeværelse, bruken av det fysiske miljøet og tilgjengeligheten av utstyret.

4.1. Bevegelsesglede

«Mestring – lystbetont – artig»

- Informant 1

«At man synes det er gøy, handler ikke om å gå lengst eller klare mest, men at man føler på en mestring eller utvikling»

- Informant 2

Disse utsagnene kommer informantene med da jeg spurte dem hva de umiddelbart tenker på når jeg sier ordene bevegelsesglede og skiglede. Bjørgen (2018) har fokus på dette når hun presenterer definisjonen av ordet bevegelsesglede. «En tilstand av trivsel og glede i møte med fysisk aktivitet (2018, s. 251). De to informantene og Bjørgen legger altså det samme i begrepet bevegelsesglede. Dette er med på å danne grunnlaget for resten av drøftingen. Videre skal jeg drøfte hva de ansatte i barnehagen kan gjøre for at denne gleden oppstår og hvilke faktorer det er som har betydning for hvordan de klarer å skape skiglede.

4.1.1. Når får barna bli med på ski?

«Når de begynner å bli litt vandt med vinteren»

- Informant 2

«The basics med å få barna til å trives ute før man deretter kan føre inn ski»

- Informant 1

Begge informantene forteller om at det er først når barna er blitt 2 år, den vinteren de fyller 3 år at de begynner å ta dem med på ski. Begge informantene begrunner disse utsagnene med den motoriske utfordringen som ligger i å lære seg en ny bevegelsesform. Det at barna akkurat har blitt 2 år betyr, ifølge Moser og Storlis (2019) oversikt over utvalgte utviklingstrekk for grov- og finmotorikk og balanse i alderen 1-6 år, at de akkurat har begynt å mestre å gå (2019, s. 126). Derfor vil det ha lite hensikt å begynne med å ta med barna på ski tidligere enn dette. Det ville ikke skapt mye mestring og positive opplevelser om barna som så vidt behersker gå-bevegelsen skulle begynt å bevege seg rundt på ski. Da vil det heller være bedre å vente til de er litt mer motorisk klare for å prøve seg på denne nye bevegelsesoppgaven. Det kan også ligge mye i at barna skal trives ute før de begynner å gå på ski. Snø og vinter kan fortsatt være litt nytt og ukjent, og barna vil trenge trygge omgivelser for å klare å tilegne seg nye ferdigheter. Det vil være fornuftig av de ansatte i barnehagen å

heller fokusere på å skape trygge rammer for barna. Da vil det også bli enklere å skape gode opplevelser og gode mestringsopplevelser for barna.

4.1.2. Mestring

«Det å beholde gleden og mestringen er viktigst»

- Informant 2

Dette utsagnet kom fra informant 2 da vi snakket om hva de gjorde når de var på ski med barna. Det kan tyde på at selve innholdet i aktiviteten, altså hva de faktisk gjør når de er på ski, men at det skal være for gledens og mestringsopplevelsens del at de gjør det. I denne sammenhengen kan vi se på glede og trivsel på to begreper som går hånd i hånd. Gjennom å referere til Leavers forklarer Bjørgen (2018) at trivsel er en sentral faktor for barns utvikling og læring (2018, s. 252). Trivselen til barnet vil vi kunne se i sammenheng med i hvor stor grad barnet er motivert og opplever mestring. Bjørgen og Lysklett (2022) beskriver at glede skapes gjennom å gjøre sitt beste og å mestre nye aktiviteter og oppgaver (2022, s. 84). Om barnet opplever mestring vil altså være avgjørende for i hvor stor grad det føler på glede og trivsel. I neste del av oppgaven skal jeg nå se på hvordan informantene legger til rette for mestringsopplevelser for alle barna.

4.1.3. Flytsonen

«Ha en flytzone i forhold til alder og erfaring».

- Informant 1

«Litt forskjellig hvordan vi legger opp ut fra alder – toårsklubben kan vi gå litt lengre innimellom, samtidig som andre blir fort lei»

- Informant 2

«Ikke sett dæm opp for failure på en måte»

- Informant 1

Disse utsagnene kom fra informantene da de snakker om viktigheten av å legge til rette for ulike ferdighetsnivåer. I denne sammenhengen kan man trekke inn begrepet flytsonen. Flytsonen beskrives som en tilstand der vi mennesker driver med en aktivitet vi liker, der utfordringen blir akkurat store nok til at vi kan utvikle oss, men der utfordringen likevel ikke blir for stor (Størksen, 2019, s. 92). Dette er en innfallsvinkel til å klare å legge til rette for mestring hos alle barna. Ingen av barna vil ha de samme forutsetningene, eller de samme ferdighetene. Noen har kanskje øvd seg masse på ski hjemme, mens andre bare går på ski i

barnehagen. Dette gjør at barna vil ha helt ulike utgangspunkt for å beherske og mestre aktivitetene. Dermed vil de også trenge ulike utfordringer for å føle på den samme mestringen. Informant 1 utdyper dette i utsagnet sitt om at de ikke trenger å sette dem opp for å mislykkes. Om det er tilrettelagt for ulike ferdighetsnivåer vil flere barn møte utfordringer som ligger nærmere deres mestringsnivå, noe som kan være med å påvirke motivasjonen for å prøve videre. Om barna møter større utfordringer enn det de mestrer vil det gå utover trivselen (Bjørgen, 2018, s. 252). I bunn og grunn vil alt dette handle om hvordan man klarer å gjøre aktivitetene artige for barna, slik at de får et ønske om å fortsette å leke seg på ski. For å klare å tilrettelegge for alle ferdighetsnivåer må man klare å lese den barnegruppa man har med seg og la dagen og situasjonen bestemme hvordan tilretteleggingen skal skje.

4.2. Den voksnes tilstedeværelse

I denne delen av oppgaven skal jeg drøfte hvordan den voksnes tilstedeværelse vil være med på å påvirke hvordan barnas opplevelse av skiglede blir. Et annet begrep som er sentralt å ta inn når det er snakk om glede og trivsel er motivasjon. Motivasjon kan deles inn i to deler, ytre motivasjon og indre motivasjon. Det er den indre motivasjonen som er det vi søker etter når vi skal skape en langvarig motivasjon eller glede rundt noe. Indre motivasjon handler om at vi gjennomfører aktiviteten fordi vi har et ønske, en lyst, og en glede rundt å gjennomføre det (Bjørgen & Lysklett, 2022, s. 77). Rollen man har som voksen i de ulike situasjonene kan være med å påvirke hvordan motivasjonen til barna utspiller seg.

4.2.1. Den voksne som rollemodell

«Alltid en voksen som har på ski når barna har på ski. Barna skal ikke gå alene»

- Informant 2

«Kan være så banale ting som at vi voksne også dett»

- Informant 1

Disse utsagnene kom fra informantene da vi snakket om hva som var viktig for dem å ha fokus på når de har med barna på ski. De forklarer hvordan de som voksne fungerer som rollemodeller for barna. Utsagnet til informant 2 beskriver hvordan de voksne i den barnehagen tenker rundt deres tilstedeværelse når de skal ha med barna på ski. Den voksne blir et forbilde for barna, og det vil være vanskelig å skape interesse og glede rundt en aktivitet når selv den som organiserer ikke er interessert nok til å ville delta. Thorbergsen beskriver den voksnes rolle som deltakende viktig for at alle skal føle seg inkludert og som en motivator for barnas deltakelse (2012, s. 38). I denne sammenhengen vil den voksnes

deltakelse være viktig for at barna skal få lyst til å gå på ski. Det vil være vanskelig å motivere barna til å prøve noe ukjent, som de kanskje ikke er så motivert for i utgangspunktet, om man som ansatt i barnehagen heller ikke har lyst til å delta på aktiviteten. Informant 1 brukte begrepet *traumatisk* da hun beskrev sitt eget forhold til ski da hun var barn. Selv om denne informanten hadde et traumatisk forhold til å gå på ski da hun var barn, har hun klart å få et annet forhold til det nå i voksen alder. Gjennom jobben sin i friluftsbarnehage har hun utviklet synet sitt på skigåingen, og forstått at å gå på ski kan være mer enn de konkurransene hun ble tvunget med på i gymtimene på barneskolen. Gjennom jobben i barnehage har det åpnet seg helt andre følelser rundt å gå på ski for henne, og hun forteller at mye av dette ligger i at hun fikk muligheten til å bli glad i å gå på ski på sine egne premisser. Det samme vil gjelde for barna i barnehagen, at de må få lære, utforske og prøve seg fram på sine egne premisser. Jeg tenker at mye av det å få lov til å holde på sine egne premisser er å oppleve mestring og at det er lov å ikke være flinkest hele tiden. Dette utdyper informant 1 i utsagnet sitt om at voksne også faller. Jeg tenker at det kan ligge mye motivasjon i å se at en voksen heller ikke får det til. Som en slags «selv om hun er voksen, så får hun det ikke til», fordi det ligger en forventning i at den voksne er god til alt. Bjørgen og Lysklett (2022) forklarer at å la barn utfordre seg og prøve ting de ikke er sikre på om de mestrer, er en god form for læring (2022, s. 25). Om barna samtidig får sett at de voksne kan støte på utfordringer som de ikke håndterer tenker jeg at de vil kunne få litt ekstra motivasjon. Denne typen motivasjon vil falle under ytre motivasjon, altså at det er ytre faktorer som gjør at man gjennomfører (2022, s. 77). I dette eksempelet vil det at den voksne faller fungere som en motivasjon i den grad at barna kan tenke «hun får det ikke til, så da skal jeg prøve å vise dem at jeg får det til».

4.2.2. Forberedelser til storbarn

«Vi vet hva de skal gjennom senere, kanskje litt målbevisst mot å utvikle de mot det de må kunne på storbarnsturene»

- Informant 1

Dette utsagnet kom fra informant 1 da vi snakket om målene deres for å ha med barna på ski. For meg virker dette som at de ser på mulighetene for at de kan få barna til å utvikle ferdigheter som vil hjelpe dem senere i livet. Dette kan påvirke tilstedeværelsen de har med barna når de gjennomfører aktiviteter på ski. Begge informantene forteller om betydningen av å ha lyst og gleden rundt å gå på ski, men jeg tenker at dette kan bli litt borte om de samtidig har fokus på hvordan de kan være best mulig forberedt på det de vil møte når de begynner på storbarnsavdelingen. Dette kan vi se i sammenheng med å se på barna som et objekt, kontra et

subjekt. Öhman (2020) refererer til Quotrup for å beskrive hvordan voksne ser på barn. Quotrup bruker begrepene «human beings» og «human becomings» for å få fram forskjellene på hvordan man kan se på barn. Ser vi på barna som mennesker eller ser vi på dem som blivende mennesker? (2020, s. 80). Jeg tenker at disse begrepene kan være relevante i denne sammenhengen. Har vi med barna på ski fordi vi skal ha det morsomt og oppleve mestring eller har vi de med på ski for at de skal få muligheten til å oppnå ferdigheter de må kunne når de blir gamle nok til å begynne på storbarnsavdelingen. Dette kan være med å påvirke i hvilken grad de ansatte i barnehagen klarer å skape glede for barna. Dette kan fort være en måte å ta bort egenverdien av å gå på ski for barna. I Rammeplan for barnehagen (2017) står det at barnehagen skal anerkjenne og ivareta barndommens egenverdi (2017, s. 11). For barna vil opplevelsen av mestring og glede rundt å være på ski være det som vil gi de egenverdi. Fokuset på å forberede barna til storbarn kan være med på å ødelegge egenverdien ved å gå på ski. På denne måten kan de ende opp med å arbeide mot seg selv når de tenker så langt fram i tid.

«Så enkelt som en high five når de får til noe nytt. Og å bygge opp under den utviklingen de har»

- Informant 2

«Hvis du vil ta av deg skia så gjør du det. Samtidig kan man si «æ veit at du får det til herre her»

- Informant 1

Hvordan de voksne snakker til og anerkjenner barna kan være med på å ha en innvirkning på om fokuset på aktiviteten er for egenverdiens del eller utviklingen og nytteverdiens del. Å anerkjenne og motivere barnet til å prøve mer, kan i lærings situasjoner tolkes som skryt. Schibbye og Løvlie (2018) forklarer at ytre anerkjennelse og fokuset på prestasjoner til en viss grad ikke er mulig å unngå, men at det vil oppstå et problem når det blir hovedfokus (2018, s. 56). Det vil altså si at skryt, eller positive tilbakemeldinger, kan være en god måte å fremheve opplevelsen av mestring, men hvis det blir overvekt av skryt vil det bli feil fokus underveis i aktivitetene. Spesielt om man forteller barna hvor flinke de er med baktanken om at de kommer til å mestre utfordringen de vil møte når de begynner på storbarnsavdelingen, og de som ikke mestrer denne utfordringen ikke får den samme typen tilbakemeldinger. Selv om dette er noe jeg ser på som en utfordring som kan oppstå, er det ikke nødvendigvis slik det ender opp med å bli. I dette utsagnet fra informant 2 kan vi se at tilbakemeldingene og

anerkjennelsen ovenfor barna fortsatt ligger i utvikling, glede og mestring. For å klare å holde dette fokuset vil et mestringsorientert øvingsmiljø være aktuelt å arbeide mot å oppnå. Bjørgen og Lysklett (2022) beskriver at et godt øvingsmiljø bør fremme at øving gjør mester, og at det er gjennom prøving og feiling at man til slutt vil oppleve utvikling (2022, s. 86). Gjennom utsagnene til informantene kan vi se at barna får lov til å ta av seg skiene for å holde på med andre aktiviteter om de heller har lyst til det, samtidig gir de barna en anerkjennelse og oppmuntring til å ikke gi opp om det er fordi de føler de ikke mestrer. På denne måten vil man fremme viktigheten av mestring og lysten til å holde på. For i bunn og grunn skal det handle om at man har lyst til å gå på ski, heller enn at de skal gå på ski.

4.3. Valg av miljø

*«Går mye på flata med dem, tar de ikke med opp i bakker, og lærer de fiskebein med en gang.
Lærer mer å reise seg opp, stå på huk, ned med knean»*

- Informant 2

«Tar med de minste på sletta og kjører the basics, vi er erfarne med hvor og hva som er greit»

- Informant 1

Utsagnene til informantene om det fysiske miljøet de i hovedsak benyttet seg av når de er på ski med barnegruppa. Dette kan vi se i sammenheng med det Fjørtoft (2016) forteller om hvordan læringsprosesser foregår i et samspill med omgivelsene (2016, s. 189). Dette vil handle mye om hvordan man legger opp aktivitetene mot de omgivelsene man har tilgjengelig. Som jeg skrev om litt tidligere kan dette knyttes opp mot mestring og flytsonen, der det miljøet man velger å gjennomføre aktivitetene i kan påvirke hva barna får ut av aktiviteten. Både i form av læring og utvikling, men også mentalt, i form av glede og mestringsfølelse. Begge informantene påpeker at de holder på på flate/slake områder der barna kan øve på helt enkle ferdigheter. Fjørtoft (2016) beskriver betydningen av topografien i forhold til hvordan området påvirker hvilken læring man klarer å oppnå på dette området (2016, s. 189). Det vil altså si at en stor åpen, flat slette vil gi gode læringsomgivelser for nybegynnere på ski. Å gå på ski er en motorisk krevende oppgave i seg selv. Klarer man da å velge de rette omgivelsene, som i dette tilfellet vil være en flat, åpen slette, vil man fjerne noen utenforstående utfordringer. Dermed vil barna kun stå igjen med utfordringen selve bevegelsesoppgaven gir. Når man da etter hvert utvikler flere ferdigheter med å gå på ski og behersker *the basics*, som informanten kaller det, kan man flytte seg til andre områder med en annen topografi, eller tilføre andre utfordringer til dette området. Som den første informanten

sier så tar de ikke med barna til et område der de får muligheten til å lære seg å gå fiskebein i første omgang, fordi de må faktisk beherske de enkleste bevegelsene først.

«Jeg tror i starten at vi er flinke med å hjelpe ungene. Vise hvordan de kan gjøre det. Hjelp dem fysisk. Gi en hjelpende hånd. Hjelp å legge skiene rett, gjør det enklere å reise seg opp. Hjelp med en stang eller holde i hånda»

- Informant 2

Gjennom denne beskrivelsen av hvordan de voksnes tilstedeværelse bidrar til å lære barna basisferdighetene på ski, kan vi dra inn begrepet stillasbygging (Askland & Sataøen, 2019). Begrepet kan forklares med at det utvider rekkevidden til barnet, og gjør barnet i stand til å gjennomføre oppgaver det ellers ikke hadde behersket og at det blir brukt utvelgende, altså at det er der tilgjengelig om barnet trenger det (2019, s. 203). Det vil altså si at de voksnes tilstedeværelse og tilrettelegging vil være med å støtte barna til å utfordre seg til å lære mer. Bare det at de hjelper barna med å legge skiene riktig før de prøver å reise seg etter de har falt, ser jeg på som en god støtte for barnas læring. Om de da i tillegg snakker med barna mens de gjør det, og forklarer hva de gjør og hvordan det er best at skiene ligger slik at barna får en forståelse av det som skjer. Om man forteller barna hvordan de skal gå fram for å klare å legge skiene riktig samtidig som man hjelper dem til å begynne med, så vil barna få en forståelse for oppgaven. Dermed vil de etter hvert klare å skjønne hvordan de skal gjøre det på egen hånd og de vil omsider slutte å trenge hjelp til denne oppgaven. Det informantene forteller om å holde barnet i hånda eller i en stang tenker jeg at vil være relevant når barna skal strekke seg etter ferdigheter de ikke har oppnådd helt enda. F.eks. om de har beveget seg litt videre fra den flate sletta mot litt helning i en liten bakke. Da vil en hjelpende hånd fra en voksen være god å ha med seg. Bare det å kjøre ned bakken for første gang kan for noen virke skremmende, men om man da får støtte til å gjøre det sammen med en voksen vil det kanskje virke litt mindre skremmende. Samtidig får de strekt seg mot å lære seg en ny ferdighet, og neste gang de står på toppen av bakken tør de kanskje å kjøre ned på egenhånd. Målet med bruken av støttende stillas er å fremme barnets selvstendighet, som vil føre til at støtten som tilbys barnet vil bli overflødig og barnet ikke lengre trenger støtten (Fjørtoft, 2016, s. 203).

4.4. Utstyrets betydning

«At utstyret fungerer. Godt utstyr, korte ski og passende sko»

- Informant 1

«Ingen staver»

- Informant 2

«Er det for kaldt for skisko? Hæler de å ha på skisko hele dagen, så har de muligheten til å ta på skiene som de selv ønsker»

- Informant 1

Bjørgen og Lysklett (2019) forklarer at alt for lange ski vil være vanskelig for barna å kontrollere (2019, s. 378). Det vil derfor være lurt for barn som har lite erfaring med å gå på ski fra tidligere at de har ski med en lengde som gjør det overkommelig for dem å kontrollere. Bjørgen og Lysklett (2022) beskriver det samme som informant 2 gjør om at det kan være lurt å legge fra seg stavene. Stavene kan være med å skape enda et forstyrrende moment (2019, s. 378). Å gå på ski er en vanskelig motorisk bevegelse, som inneholder to ulike bevegelser for overkroppen og underkroppen. På ski skal man både flytte beina og armene, men i en diagonal bevegelse. For barn som aldri har hatt på seg ski før kan dette være en vanskelig oppgave. På samme måte som at man velger flate områder for å fjerne unødvendige utfordringer, vil det å ta bort stavene bidra til en mindre utfordring å forholde seg til. Om man legger fra seg stavene vil vanskelighetsgraden på bevegelsesoppgaven senkes betraktelig, og barnet vil kun trenge å tenke på å flytte beina framover.

Kalde tær og kalde barn er sjeldent en suksessoppskrift på å skape gode opplevelser. For å klare å skape de gode opplevelsene, vil det handle om å ta de valgene som gjør at opplevelsene kan bli gode. Bjørgen og Lysklett (2019) beskriver at skoene bør være så varme at barna kan ha de på når de er ute i snøen og leker uten å fryse (2019, s. 378). Jeg tenker derfor at det kan ligge noe i å begrense gjennomføringen av skiturer til dager der vær og føre ligger mer til rette for at det vil oppstå gode opplevelser. Dette kan spesielt være noe å være bevisst på om man vet at man har med seg en barnegruppe som er litt usikre på ski i utgangspunktet.

4.4.1. Utstyrets tilgjengelighet

«Foreldrene har med, men vi legger ikke noe press på at de skal kjøpe. Barna kan også låne ski i barnehagen»

- Informant 1

«Vi pålegger ingen å kjøpe utstyr, men vi har ikke låneski i barnehagen»

- Informant 2

Et negativt moment med å ha med barnegruppa på ski er at det krever et bestemt utstyr. Bjørgen og Lysklett (2022) beskriver viktigheten av å ha fokus på den aktiviteten som skal gjennomføres, og ikke hvilket utstyr som kreves (2022, s. 183). Klarer man dette vil man kunne ta fokuset bort fra at det ikke er sikkert alle har det utstyret som kreves. En måte å fjerne dette fokuset på er at barnehagen har tilgjengelig utstyr til utlån for de barna som har eget utstyr. Som utsagnene over viser, hadde de to barnehagene jeg var i litt ulike praksiser. Begge barnehagene hadde utlånstutstyr tilgjengelig på storbarnsavdelingen, men bare den ene hadde for de yngste barna. Informant 2 begrunnet valget med at det skulle være frivillig å gå på ski på småbarnsavdelingen. Om det var et barn som ytret ønske om å gå på ski så tok de kontakt med foreldrene, og ga beskjed om at de måtte få tak i ski. Dette med å ha låneski i barnehagen vil være en positiv ting, også med tanke på å fjerne økonomiske forskjeller hos familiene. Det kan være dyrt med fullt sett med skiutstyr. Noe som kan gjøre at noen familier velger å ikke kjøpe dette til barna sine, men det burde ikke påvirke om barna får muligheten til å prøve å gå på ski eller ikke. Derfor blir det spesielt viktig at barnehagen kan bistå til at alle barn får mulighet til å gå på ski, uavhengig av om familien investerer i skiutstyr eller ikke.

5. Oppsummering og konklusjon

I denne oppgaven har jeg undersøkt følgende problemstilling:

Hva kan de voksne i natur- og friluftsbarnehager gjøre for å skape skiglede hos de yngste barna i barnehagen?

For å besvare denne problemstillingen har jeg gjennomført to kvalitative intervjuer, med to ulike informanter. Informantene har bidratt til å besvare problemstillingen ved å dele sine tanker og erfaringer knyttet til arbeidsmetoder. I etterkant av intervjuene brukte jeg temaanalyse til å analysere intervjuene, der jeg fant fram til fire hovedtemaer. Gjennom disse

hovedtemaene fant jeg fram til en rekke funn fra intervjuene som bidro til å besvare problemstillingen. Funnene mine tyder på at det ikke finnes noen fasit på hvilket innhold man må ha i aktivitetene når man har med barna på ski, men at det heller er innholdet og gjennomføringen som vil ha betydning for utfallet. For gjennomføringens del tyder funnene på at det er viktig å legge til rette for mestring og motivasjon, at den voksne er tilgjengelig som støtte og hvilket utstyr de har tilgang til.

Jeg håper oppgaven har bidratt til å få et innblikk i hva de voksne i barnehagen kan gjøre for å skape skiglede hos de yngste barna i barnehagen. Hensikten med oppgaven har ikke vært å finne en fasit for hva de må gjøre med barna, men å fremme noen viktige aspekter for tilretteleggingen. Skiglede i tidlig alder kan bidra til økt motivasjon og interesse for fysisk aktivitet senere i livet. Gode vaner, som tilegnes i barnehagealder, kan vare livet ut. Slike vaner kan bidra til at flere får en bedre fysisk helse.

Formålet med denne oppgaven har vært å fordype meg i et tema som jeg interesserer meg for, og som jeg ønsker å løfte fokuset på i barnehagen. Videre arbeid med dette tema ville vært å finne ut hvordan flere voksne i barnehager kunne fått denne kunnskapen, slik at også barn i andre barnehager enn natur- og friluftsbarnhager vil kunne få mulighet til å utvikle skiglede.

Referanser

- Arnesen, E. S., Gulbrandsen, K., Gundersen, A. H., & Hovden, L. (2014). *Bevegelsesglede i barnehagen - begeistringssmitte og tilrettelegging*. Kommuneforlaget.
- Askland, L., & Sataøen, S. O. (2019). *Utviklingspsykologiske perspektiv på barns oppvekst*. Gyldendal.
- Öhman, M. (2020). *Vern om barns lekestyrke*. Pedagogisk forum.
- Bergsland, M. D., & Jæger, H. (2018). Bacheloroppgaven. I M. D. Bergsland, & H. Jæger, *Bacheloroppgaven i barnehagelærerutdanningen* (ss. 51-88). Cappelen Damm Akademisk.
- Bjørgen, K. (2018). Bevegelsesglede - i et barnehageperspektiv. I V. Glaser, K. H. Moen, S. Mørreaunet, & F. Søbstad, *Barnehagens grunnsteiner* (ss. 250-260). Universitetsforlaget.
- Bjørgen, K., & Lysklett, O. (2019). Barns bevegelseslek i snø og is. I E. H. Sandseter, T. L. Hagen, & T. Moser, *Kroppslighet i barnehagen* (ss. 374-394). Gyldendal.
- Bjørgen, K., & Lysklett, O. B. (2022). *Gøy på ski*. Gyldendal.
- Dalland, O. (2020). *Metode og oppgaveskriving*. Gyldendal.
- Fjørtoft, I. (2016). Læring i kontekst: omgivelsenes betydning for læring av bevegelser. I I. Kvikstad, *Motorikk i et didaktisk perspektiv* (ss. 180-196). Gyldendal Akademisk.
- Fjørtoft, I. (2019). Barn og bevegelse: læring gjennom landskap. I E. H. Sandseter, T. L. Hagen, & T. Moser, *Kroppslighet i barnehagen* (ss. 184-199). Gyldendal.
- Glaser, V. (2019). Grunnlaget for barns utvikling. I V. Glaser, I. Størksen, & M. B. Drulgi, *Utvikling lek og læring i barnehagen* (ss. 11-24). Fagbokforlaget.
- Johannessen, A., Tufte, P. A., & Christoffersen, L. (2021). *Introduksjon til samfunnsvitenskapelig metode*. Abstrakt forlag.
- Kunnskapsdepartementet. (2017). *Rammeplan for barnehagen*. Pedlex.
- Larsen, A. K. (2017). *En enklere metode*. Fagbokforlaget .

- Lyngseth, E. J. (2019). Forebyggende muligheter i barnehagen gjennom kartlegging og tidlig innsats. I V. Glaser, I. Størksen, & M. B. Drugli, *Utvikling, lek og læring i barnehagen* (ss. 301-318). Fagbokforlaget.
- Lysklett, O. B. (2013). *Ute hele uka*. Universitetsforlaget.
- Moser, T., & Storli, R. (2019). Fysisk og motorisk utvikling. I V. Glaser, I. Størksen, & M. Drugli, *Utvikling, lek og læring i barnehagen* (ss. 107-134). Fagbokforlaget.
- Søbstad, F. (2018). Trivsel og glede i barnehagen. I V. Glaser, K. H. Moen, S. Mørreaunet, & F. Søbstad, *Barnehagens grunnsteiner - formålet med barnehagen* (ss. 240-249). Universitetsforlaget.
- Schibbye, A.-L. L., & Løvlie, E. (2018). *Du og barnet*. Universitetsforlaget.
- Størksen, I. (2019). Sosial utvikling. I V. Glaser, I. Størksen, & M. B. Drugli, *Utvikling, lek og læring i barnehagen* (ss. 79-106). Fagbokforlaget.
- Store Norske Leksikon. (2022, November 10). *Store Norske Leksikon*. Hentet fra Topografi: <https://snl.no/topografi>
- Thagaard, T. (2018). *Systematikk og innlevelse - enn innføring i kvalitative metoder*. Fagbokforlaget.
- Thorbergesen, E. (2012). *Barnehagens uterom*. Pedagogisk forum.
- Vedul-Kjelsås, V. (2016). "D e nå' i kroppen som vil lek". I I. Kvikstad, *Motorikk i et didaktisk perspektiv* (ss. 95-115). Gyldendal Akademisk.

Vedlegg

Vedlegg 1

Informasjons- og samtykkeskjema

DronningMaudsMinne

HØGSKOLE FOR BARNEHAGELÆRERUTDANNING

Vil du delta i bachelorprosjektet

«De ansattes rolle for skigleden hos barn»?

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et bachelorprosjekt hvor formålet er å finne ut hvordan dere som ansatte i barnehagen kan arbeide for å skape skiglede hos de yngste barna i barnehagen. I dette skrevet gir jeg deg informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

I forbindelse med min bacheloroppgave, ønsker jeg å undersøke hvordan de ansatte i barnehagen legger til rette for skigåing med de yngste barna i barnehagen. Bakgrunnen for dette er at jeg opplever at barn i dagens samfunn vokser opp til å mislike å gå på ski. Derfor ønsker jeg å undersøke i hvilken grad barnehagen kan være med å skape skiglede hos barna. Bacheloroppgaven vil belyse problemstillingen «Hvordan kan de voksne i natur- og friluftsbarnehager legge til rette for å skape skiglede hos de yngste barna i barnehagen?»

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Dronning Mauds Minne Høgskole for barnehagelærerutdanning er ansvarlig for prosjektet.

Hva innebærer det for deg å delta?

Hvis du velger å delta i prosjektet, innebærer det at du deltar i et intervju. Intervjuet vil inneholde spørsmål om hvordan ditt forhold til ski er, hvordan du presenterer ski for de yngste barna i barnehagen og om du har et bevisst forhold til hvordan dere bruker og legger til rette for ski i barnehagen. Intervjuet vil ta ca. 30-45min, vi vil avtale tid i forkant. Alle opplysningene du oppgir i dette intervjuet vil holdes anonyme.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke ditt samtykke fram til prosjektets slutt, uten å oppgi noen grunn.

Hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Jeg vil bare bruke opplysningene om deg til formålene jeg har fortalt om i dette skrivet. Jeg behandler opplysningene konfidensielt og alle navn anonymiseres.

Prosjektet skal avsluttes 28.04.2023.

Med vennlig hilsen

Veiledere:

Mariann Doseith & Olav Bjarne Lysklett

Student:

Tora Eid Løvås

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet *de ansattes rolle for skigleden hos barn*. Jeg samtykker til: å delta i et intervju.

Dato: .....

Siden prosjektet ikke er behandlet av NSD, kan jeg/vi ikke innhente din underskrift. Samtykket blir derfor gitt ved at du krysser av i boksen overfor.